

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Pod pokroviteljstvom:

Razstavo sofinancira

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

*Darinka Battelino • Alenka
Kham Pičman • Janja Lapi
Sanja Lapajne Oblak • Dana
Pajnič • Lidija Podbregar •
Barbara Rot • Olga Rusanova •
Erna Tomšič • Mojca Vogelник*

Židovska steza 4, SI-1000 Ljubljana

galerija

DESSA

Vabimo vas na odprtje razstave **V ospredje: pionirke slovenske arhitekture, gradbeništva in oblikovanja**, ki bo v ponedeljek, 6. marca 2017 ob 19. uri v galeriji Dessa.

marec 2017

Barbara Rot, roj. Demšar
(Gornji Logatec, 1944)

Prenova Plečnikove tržnice v Ljubljani, 1994–1995
Tržnica velja za eno najzgodnejših prenov Plečnikove arhitekturne dediščine na Slovenskem. Več kot očitni so poglobljen študij Plečnikove mojstrovine, razumevanje pomena njegovega dela ter detaljno poznavanje gradiva, konstrukcij in posebnosti v izvedbi posameznih rešitev, kar kaže na vzorno sodelovanje arhitektke s konzervatorjema Stašo Blažič Gjura in Vlastom Kopačem, rezultat njihovega dela pa je bil nagrajen s Plečnikovo medaljo.

Vir foto: UIFS ZRC SAZU, Helena Seražin

Olga Rusanova
(Murska Sobota, 1927)

Načrti in notranja oprema za Slovenski kulturni dom v Trstu (sodelavka prof. Eda Mihevc), 1964
Izziv načrtovanja Slovenskega kulturnega doma v Trstu je bil, kako na majhni površini (1900 m²) preplesti širok nabor programa. Profesor Mihevc je s sodelavci zasnoval objekt vertikalno, z mehкими linijami balkona in stropa v dvorani. V reprezentativnem in prostornem preddverju doživi obiskovalec občutek lebdenja.

Vir foto: zasebni arhiv Olge Rusanove

Erna Tomšič
(Ljubljana, 1925–2007)

Novo župnišče v Ribnici, 1969
Tomšičeva je župnišče načrtovala z mnogimi napotki takratnega ribniškega župnika, vendar pod očitnim Plečnikovim vplivom. Pravokotna, dvonadstropna stavba ima poudarjen vhodni del. Žal sta zaradi kasnejše dozidave župnišča na jugovzhodni strani današnji videz in vtis celotne stavbe porušena.

Vir foto: Tina Boc

Mojca Vogelник
(Ljubljana, 1941–2003)

Etiketa, Rašica - tovarna pletenin Ljubljana, (54 x 94 mm), 1964, inv. št. 534: LJU; 0021143, iz zbirke MAO
Celostno grafično podoba Rašice – tovarne pletenin Ljubljana, ki je bila ena vodilnih tovrstnih tovarn v Jugoslaviji, je v študijskih letih, kmalu potem, ko so na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani opustili eksperimentalno oblikovalsko smer B, iz katere so kljub temu izšli najboljši slovenski oblikovalci tistega časa, oblikovala Mojca Vogelник.

Vir foto: MAO, zapuščina Mojce Vogelник

Druga arhitekturna razstava V ospredje: pionirke slovenske arhitekture, gradbeništva in oblikovanja, ki sta jo v sodelovanju z galerijo DESSA pripravila Center arhitekture Slovenije in Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, je tematsko del aktivnosti mednarodnega interdisciplinarnega projekta MoMoWo – Ustvarjalnost žensk od modernizma dalje (Modern Movement Women). Njegov namen je strokovni in širši javnosti predstaviti pomemben

del »anonimne« in zamolčane evropske kulturne dediščine 20. stoletja, ki so jo ustvarile ženske, dejavne na področju arhitekture, notranjega in industrijskega oblikovanja, krajinske arhitekture, urbanizma in gradbeništva, ki so oziroma veljajo za tradicionalno moške poklice. Predstavljena so dela desetih ustvarjalk, od diplomantk arhitekta prof. Jožeta Plečnika do povojnih generacij, ki so študij zaključile pri arhitektih prof. Edvardu Ravnikarju in prof. Edu Mihevcu.

Koncept razstave: Polona Filipič, Špela Kuhar, Barbara Viki Šubic in Helena Seražin
Avtorji besedil: Andreja Benko, Tina Boc, Maja Kržišnik, Tamara Mateša, Helena Seražin, Barbara Viki Šubic, Barbara Vodopivec, Bogo Zupančič
Jezikovni pregled: Mija Oter Gorenčič
Prevod: Mojca Vilfan
Oblikovanje razstave: Andrej Furlan, UIFS ZRC SAZU

Avtorji fotografij: Andreja Benko, Andrej Blatnik, Tina Boc, Andrej Furlan, Dejan Habicht, Janez Kališnik, Miran Kambič, Foto Pauli, Simona Kermavnar, Tamara Mateša, Miha Rot, Helena Seražin, Bogo Zupančič
Viri slikovnega gradiva: Arhiv Plečnikove hiše; Arhiv Republike Slovenije; Ilustracija, 2/4, 1930; Muzej za arhitekturo in oblikovanje (MAO); Sinteza, 1964, 1–2; Sinteza, 1982, 58–60; Slovenski šolski muzej; UIFS ZRC SAZU; Zasebni arhiv Ajde Balderman Baliž;

Zasebni arhiv Alenke Kham Pičman; Zasebni arhiv Antona Smoleja; Zasebni arhiv Boga Zupančiča; Zasebni arhiv družine Battelino; Zasebni arhiv družine Rot; Zasebni arhiv Janje Lap; Zasebni arhiv Olge Rusanove; Zbornik oddelka za arhitekturo na univerzi v Ljubljani 1946–1947, Ljubljana 1948; Fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo 1979–1989; Jubilejni zbornik ob sedemdesetletnici Univerze v Ljubljani in Fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo v Ljubljani, Ljubljana 1989.

Partnerji: Arhitekturna galerija DESSA, Center arhitekture Slovenije in Umetnostnozgodovinski inštitut ZRC SAZU
Pokrovitelj: MoMoWo
Raziskave za razstavo so potekale v okviru raziskovalnega programa Slovenska umetnostna identiteta v evropskem okviru, ki ga financira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS, P6-0061).

Darinka Battelino
(Ljubljana, 1940)

Ureditev Pobreške ceste v Mariboru, 1981

Nasip, ki ščiti novo Pobreško cesto, zgrajen neposredno ob reki Dravi, je bil izveden z armirano zemljino. Metodo utrjevanja cestnih nasipov z armirano zemljino je v slovenski prostor uvedla Darinka Battelino.

Vir foto: UIFS ZRC SAZU, Andrej Furlan

Alenka Kham Pičman
Ljubljana, 1932

Diplomska naloga: »Ribja brv čez Ljubljanico in ureditev Ribjega trga«, mentor prof. Jože Plečnik, 1956.

Klasična in hkrati moderna zasnova mostu je iz enega samega obočnega nosilca, ki nosi pohodno ploščo, ob straneh zavarovano z balustradnimi ograjama, na katerih je šest svetilk s figurami plesalcev Urške, Povodnega moža in godcev. Most se v arhitekturni govorici navezuje na sosednje Tromostovje, ki so ga zgradili leta 1932 po načrtih prof. Jožeta Plečnika.

Vir foto: osebni arhiv Alenke Kham Pičman

Janja Lap
(Ljubljana, 1929–2004)

Kelih Spomin, Steklarska šola Rogaška Slatina, 1996

Kelih iz pihanega brezbarvnega stekla, peskanega in globoko brušenega je stilizacija in reinterpretacija oblike keliha kipa sv. Barbare, delo rezbarja iz okolice Celja iz 16. stoletja. Objavljen je bil v International Design Yearbook, Lawrence King Publishing, London 1998, vključen v zbirko Narodnega muzeja v Ljubljani in razstavljen na osebnih razstavah v Podsredi in Radovljici.

Vir foto: MAO, zapuščina Janje Lap

Sonja Lapajne Oblak
(Ljubljana, 1906–1995)

Stavba III. državne realne gimnazije v Ljubljani (današnja Gimnazija Bežigrad), 1936

Stavba današnje Gimnazije Bežigrad, zgrajena po načrtih arhitekta Emila Navinška, je prva brezkoridorna šolska zgradba na svetu. Inovativna arhitekturna zasnova, ki jo lahko primerjamo s šolskimi stavbami zgodnjega modernizma po svetu, je učinkovit preplet funkcionalnih dejavnikov – osončenosti, prezračenosti, prostornosti in povezanosti z naravo. Železobetonsko konstrukcijo objekta je izračunala inženirka Sonja Lapajne.

Vir foto: Slovenski šolski muzej

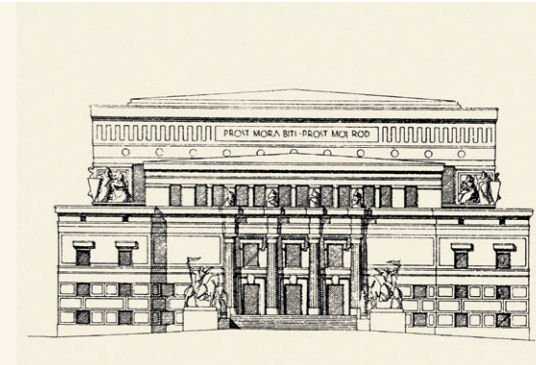

Dana Pajnič
(Ljubljana, 1906–1970)

Konjička z Mednarodne obrtne razstave v Berlinu leta 1938

Pajničeva je sprva oblikovala keramične vaze, svečnike in poslikovala dekorativne krožnike ipd., za tem pa kmalu začela segati v figuralno plastiko. V okviru oddaj Ženska ura je imela na Radiu Ljubljana dve oddaji o keramiki, prvo julija 1936 in drugo maja 1938, ko je istega leta razstavljala na Mednarodni obrtni razstavi v Berlinu.

Vir foto: Bogo Zupančič

Lidija Podbregar Vasle
(Zagreb, 1923 – Ljubljana, 2013)

Načrt za Ljudsko skupščino LRS v Ljubljani, 1947

V svojem diplomskem delu se je arhitektka lotila takrat aktualnega arhitekturnega problema in izrisala svojo rešitev nove stavbe Ljudske skupščine LRS v Ljubljani. Zamišljena stavba je akademizem v vsej svoji monumentalnosti in dekoraciji, arhitektkina nadaljnja usmeritev in opus pa dokazuje, kako različni sta si bili ideji arhitekture, ki sta ju gojila s prof. Jožetom Plečnikom.

Vir foto: Zbornik oddelka za arhitekturo na Univerzi v Ljubljani, 1946–1947 (ur. Marjan Mušič in France Ivanšek), Ljubljana 1948, str. 114